

מחון בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדטה, הגלילה והסמיה, המצויה בהם

שם הספר: מילה טובה ו' - הספר נמצא ברשת. להלן הקישור: מילה טובה ו'		כתה: ו'		הוצאה: מטח	
שנת הוצאה: 2010		מהדורה:		שמות הכותבים: שרה ליפקין ועפרה בן-עמי	
למי מיועד? ממלכתי [בלבד] // ממלכתי וממלכתי-דתי					
ממד לבדיקה		קריטריונים		תשובות ודוגמאות מילוליות	
רשימת הנושאים בהם עוסק הספר		פירוט תוכן העניינים: נושאים מרכזיים ופריטים בתוך כל פרק		[ניתן להעתיק לכאן את תוכן העניינים או לסרוק ולצרף למחון. הקפידו בבקשה על איכות סריקה טובה שתאפשר קריאה וודאו שהקובץ הסרוק נושא את שם הספר במלואו (כולל כתה) כדי למנוע בלבול. תודה]	
				תוכן העניינים משאלות 4 פרק הבעה: דיווח בעל-פה 14 הציפור הלאומית 18 ימי החנוכה 34 פרק הבעה: תשובה לשאלה 48 לבנות או לשמור? 54 פרק הבעה: טיעון 72 דמויות מופת 80 פרק הבעה: הרצאה ומצגת 98 מה נשתנה? 102 דגל ישראל 120 פרק הבעה: סיכום 138 תקופת מעבר 142 משימות הערכה 158 מקורות וזכויות 167	
תכנים ממקורות ¹ יהודיים ו/או הקשרים דתיים [כולל התייחסות לאירורים ותמונות ולמסר שהם מעבירים: בנים ובנות; צורת לבוש; כיפה / כיסוי ראש; הפרדה מגדרית ועוד.]		בתוך הטקסט ובתרגול		מספר העמוד, המקור ² , ציטוט והסבר	
				רלוונטיות לנושא / לתחום הדעת	
		רלוונטי		ע' 26 - הדוכיפת מוזכרת במקרא (ויקרא, יא , יט), בתלמוד ובאגדות חז"ל. באגדות היא מוצגת כסמל של חוכמה . וכן - שמו של הנשר מוזכר במקרא פעמים רבות. – אזכור בלבד. ללא ציטוט. ראוי.	
				ע' 45 – רלוונטי לנושא ימי החנוכה אך בעייתי ביותר - הדלקת נרות חנוכה היא מצווה שכל יהודי חייב בה. בערב היום הראשון של חנוכה מדליקים נר אחד; בערב השני - שניים, וכן הלאה עד שמונה נרות. אסור להשתמש בנרות חנוכה ולעשות לאורם עבודה כלשהי. בחנוכייה יש נר תשיעי שנקרא "שמש". בשמש מדליקים את שאר הנרות. אם במקרה משהו השתמש בטעות בנרות חנוכה, (למשל, קרא לאורם), ניתן לומר שהשתמש בשמש, כי דבר	

¹ מקור: ספרי המקרא: תורה, תנ"ך; ספר האגדה; תפילה; סידור; מחזור; פיוט; תלמוד; משנה; מדרש; חז"ל; סיפור חסידי; הרמב"ם ועוד

² מקור: ספרי המקרא: תורה, תנ"ך; ספר האגדה; תפילה; סידור; מחזור; פיוט; תלמוד; משנה; מדרש; חז"ל; סיפור חסידי; הרמב"ם ועוד

מחונן בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדתה, הגלייה והסמויה, המצויה בהם

זה אינו אסור . – גם "חייב כל יהודי" וגם היתר לשקר... ע' 61 – רלוונטי אך בעייתי - הוראת המדרש בדבר אילני גן עדן – לט"ו בשבט – הדברים מוצגים כעובדות. למשל שאלה: ב. מה אמר אלוהים לאדם הראשון? העתיקו את הציטוט למחברת. זאת כאשר שני עמודים לפני [59] עוסקים בטיעון ובהבדל בין עובדה לדעה. לו היו קושרים את העיסוק במדרש ומבהירים שלא מדובר בעובדות – היה נוצר האיזון המתבקש			
	לא רלוונטי		
ע' 34 - רלוונטי אך בעייתי - שער לימי החנוכה: "הנרות הללו אנו מדליקין על הישועות ועל הנסים ועל הנפלאות אשר עשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה . מתוך: סידור התפילה, סדר הדלקת נרות חנוכה" – ללא תיווך – ההיבט הדתי של חג החנוכה בעייתי. אפשר היה לבחור ציטוט אחר לשער – מן ההיבט הלאומי למשל. ע' 80 – שער דמויות מופת – מדרש רלוונטי - "אתה מוצא שלשה שמות נקראו לו לאדם: אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, ואחד מה שקוראים לו בני-אדם, ואחד מה שקונה הוא לעצמו; טוב מכלם מה שקונה הוא לעצמו. מתוך: מדרש תנחומא, ויקהל " דמויות המופת שנבחרו ראיות	רלוונטי	בחלונות מידע	
שער ל"לבנות או לשמור?" – ע' 54 – ציטוט מויקרא י"ט / כ"ג "וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל" – מאולץ...	לא רלוונטי		
	רלוונטי		
	לא רלוונטי	באיורים ובתמונות	
רוב השערים בספר נפתחים בקטע מתוך המקורות הדתיים: בעמודים 34-35 התבוננתם בשער, וקראתם את תחילת התפילה "הנרות הללו." בעמודים 54-55 התבוננתם בשער, וקראתם פסוק מהתורה . בעמוד 61 תקראו מדרש על העצים, שניטעו למען האדם בעמודים 80-81 התבוננתם בשער, וקראתם מדרש. בעמודים 102-103 התבוננתם בשער, וקראתם על ארבעה בנים שונים שיש בעם ישראל בקטע "מה נשתנה?" בעמוד 106 תשאלו על ההבדלים בין ליל הסדר ללילות אחרים. בקטע "עבדים היינו" בעמוד 110 תקראו למה חשוב לספר על		האם נעשה שימוש בשפה אמונית ³ ?	שפה

³ למשל: אלוקים; הקב"ה; תפילה; נס

מחון בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדתה, הגלילה והסמיה, המצויה בהם

יצאת הפיוט "דיינו" בעמוד 114 נותן הוכחות לגדולתו של אלוהים בסיפור יציאת מצרים.		
ע' 34-53 – לצד עיסוק ראוי ומלמד בסיפור ההיסטורי בדבר מרד המכבים וההשפעה ההלניסטית על מדינת החשמונאים, תוך הוראה טובה של מיומנות שאילת שאלות וכתבת תשובות, ישנה התייחסות בעייתית לנושא הדלקת הנרות – מצווה שחייבים לקיים, יוצאים מנקודת הנחה שבכל בית מברכים על הנרות " מי מברך אצלכם על הנרות ? "[ע' 46] ע' 45 – "אחרי הדלקת הנרות נוהגים לומר פסקה קצרה מן התלמוד, המתחילה במילים "הנרות הללו אנו מדליקין",ולזמר פיוט המתחיל במילים "מעוז צור ישועתי". בפיוט זה מסופר על גזרות, שעברו על עם ישראל, ועל כך שבכל דור אלוהים הציל את העם. – מדברים על מנהגים אך באותה נשימה נתפסים הדברים כעובדות – אלוהים הציל את העם... ע' 114 – "הפיוט "דיינו" בעמוד 114 נותן הוכחות לגדולתו של אלוהים בסיפור יציאת מצרים" – הוכחות??? המונח הוכחות הוא מונח מתחום החשיבה הביקורתית ומיומנות הטיעון ע' 115 – "בהמשך מונים את הנסים שעשה אלוהים" "אם אלוהים היה מוציא אותנו ממצרים, נס זה היה מספיק לנו, אבל אלוהים חולל עוד נס ועוד נס"	האם ישנה הבחנה בין אמונות, דעות, עמדות ועובדות; הבחנה בין מיתוס למציאות ⁴ ?	הבחנה
יש עיסוק נרחב בהוראת מיומנות הטיעון אך לא עושים בו שימוש כשמדובר במקורות הדתיים	האם הטקסטים והשאלות מאפשרים לתלמיד להטיל ספק? לערער ולהרהר אחר הנאמר? בכל נושא?	רמת השיח המוצע
לסיכום הבדיקה		
עיסוק מוגזם בחגים – מן ההיבט הדתי – למרות השילוב והשימוש בקטעים להוראת מיומנויות לשוניות. העיסוק בחנוכה – 34-53 – חלקו הגדול ראוי שכן עוסק בהיבט ההיסטורי, אך החלק העוסק בהיבט הדתי בעייתי. העיסוק בפסח – 104-119 בחלקו עיסוק ראוי להצגת התפתחות השפה העברית על ציר הזמן, אך ברובו בעייתי ודורש תיווך ראוי	מה מפריע לי ⁵	
כיוון שללא תיווך ראוי של הקטעים ממקורות דתיים נחשפים הילדים למסרים תת-קרקעיים של הדתה	מדוע מפריע לי?	
הבעיה המרכזית – עיסוק בטקסטים דתיים ללא תיווך ראוי – חסרה הדגשה בדבר היותם של הסיפורים בגדר אמונות ומיתוסים ולא עובדות. להסב את תשומת לב המורה – להימנע מהוראת הקטעים או לתווך אותם בראוי תוך מתן אפשרות לדיון ביקורתי	מה אני מציע במקום? או בנוסף? מה חסר ⁶ ? מה מיותר?	
דברים נוספים שלא הוזכרו במחון וחשוב לדעתי להדגיש:		
התרשמות כללית מהספר – ראוי או לא ראוי בעיני: הספר ראוי למעט הקטעים שצויינו.		

את המחון המלא + נספחים [צילומים רלוונטיים] הכניסו בבקשה לתיקייה. הכנסו לקישור שלהלן והעבירו אליו את התקליה במלואה: תודה ☺☺☺ <https://drive.google.com/drive/folders/0B1uxMR7MGiZTWVZ4YnhaLW82RGs>

⁴ למשל: נסים כעובדה קיימת – התרחשו בעבר ומתרחשים כיום; הטבע נוצר ועוצב, כעובדה שאין מערערים עליה, על ידי אלוהים

⁵ נא לצרף מספרי עמודים, ציטוטים ותמונות – ניתן לצרף צילום הדף [אם מצורף בקובץ נפרד – נא וודאו שהקובץ נושא את שם הספר במלואו (כולל כיתה)]

⁶ למשל: דוגמאות והשוואה לתרבויות אחרות / תיאוריות שונות